

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Postadres

Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon

Bernadette Loosen
b.loosen@nijmegen.nl
T 0629652286

Ons kenmerk

E25.000948

Bijlage(n)

Bijgevoegd: Ja

Datum 8 april 2025
Onderwerp Jaarbrief Werk en Inkomen 2024

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de Jaarbrief Werk en Inkomen over 2024 (bijlage 1), waarin we ontwikkelingen in ons bijstandsbestand schetsen en een aantal onderwerpen rond het beleidsterrein Werk in het afgelopen jaar toelichten. We laten de in- en uitstroom in de bijstandsuitkeringen in Nijmegen zien en de ontwikkeling daarvan ten opzichte van vergelijkbare kennissteden. Verder kijken we o.a. naar de redenen van in- en uitstroom van bijstandsgerechtigden en de duurzaamheid van de uitstroom uit een uitkering.

Toelichting

Om een versnipperde informatievoorziening over Werk en Inkomen te voorkomen, nemen we in onze jaarbrief ook regionale informatie op. Die gaat in deze jaarbrief over de resultaten van WerkBedrijf in 2024, de Regionale Tafel Arbeidsmarkt, de toekomstige hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur in Rijk van Nijmegen en de regionale aanpak Jeugdwerkgelegenheid. Ook geven we een toelichting op de resultaten van het project Doe je mee, dat in februari 2025 is afgerond.

Waar mogelijk geven we in deze begeleidende brief duiding aan de informatie en benoemen we de samenhang tussen de resultaten en verschillende projecten en interventies. We hebben in bijlage 2 een infographic toegevoegd waarin we de kerncijfers bijstand over 2024 weergeven. In de bijlagen 3a en 3b hebben we regionale respectievelijk provinciale arbeidsmarktinformatie van UWV opgenomen.

Lokaal*Algemeen*

De stijging van het aantal inwoners met een uitkering (Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz) zien we over heel 2024 voortduren: in 2024 is er een stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden te zien van 6.770 (1 januari 2024) naar 6.969 (1 januari 2025). Dit is een toename van 2,9%. Deze lokale toename is groter dan de landelijke stijging van het

aantal bijstandsuitkeringen: die bedraagt ruim 1%. Het aantal mensen in Nederland dat eind 2024 een bijstandsuitkering ontving, is met 406.000 relatief laag.

Het vierde kwartaal van 2024 is landelijk gezien het zesde kwartaal op rij dat er meer bijstandsontvangers waren dan hetzelfde kwartaal een jaar eerder. Daarvoor was het aantal bijstandsgerechtigden ten opzichte van een jaar eerder juist ruim 2 jaar achtereen kleiner.

De afgelopen tien jaar is het aantal mensen met een bijstandsuitkering gedaald met 28.000, een daling van 6%. In dezelfde periode is de potentiële beroepsbevolking van 15 jaar tot en met de AOW-leeftijd gegroeid met 907.000 mensen, een stijging van 8%.¹

We hebben geen eenduidige verklaring voor de relatief grote lokale stijging.² Met een ambtelijke werkgroep werken we sinds begin 2024 aan maatregelen om de instroom te beperken en de samenwerking met WerkBedrijf (primair verantwoordelijk voor bemiddeling van bijstandsgerechtigden naar werk en dus belangrijk bij de uitstroom uit de bijstand) te verbeteren. We werken onder andere aan snelle(re) verwijzingen naar WerkBedrijf, gezamenlijke intakes bij nieuwe aanvragen van bijstand, samenwerking in de integrale aanpak rond een bijstandsgerechtigde en meer inzet op werving van kandidaten voor beschutte werkplekken.

Kenmerken bijstandspopulatie

We zien dat de samenstelling van de bijstandspopulatie door de tijd heen nauwelijks verandert: ruim een derde deel is 55 jaar of ouder, driekwart is alleenstaand, zeker meer dan de helft heeft een laag opleidingsniveau³ en meer dan de helft van de uitkeringen wordt langdurig (> 5 jaar) verstrekt.

Benchmark⁴

In 2013 is door de Auditcommissie een set van benchmarksteden vastgesteld die in de Stads- en Wijkmonitor worden gebruikt ter vergelijking met Nijmegen. Deze steden zijn geselecteerd op basis van vergelijkbaarheid: kennisstad, bevolkingsomvang en nabijheid. In 2024 zien we in Nijmegen een sterkere stijging van het aantal bijstandsgerechtigden ten opzichte van de andere kennissteden, namelijk 0,8%. De overige kennissteden dalen gemiddeld ten opzichte van 2022 met 3,7%. Sinds eind 2023 neemt het verschil tussen Nijmegen en de kennissteden toe. We hebben hier geen sluitende verklaring voor, behalve dat in Nijmegen vanuit historisch perspectief al tientallen jaren sprake is van een relatief hoog beroep op bijstandsuitkeringen in vergelijking met andere kennissteden.

¹ [Aantal mensen met bijstand met 1 procent toegenomen in 2024 | CBS](#)

² Nijmegen komt over het jaar 2024 in aanmerking voor de vangnetuitkering BUIG. Deze aanvraag leggen we voor het zomerreces ter instemming aan u voor.

³ Onbekend of niet ingevuld duidt op een niet afgeronde opleiding en geen startkwalificatie, blijkt uit nader onderzoek.

⁴ Vanwege afspraken met Divosa die de benchmark uitvoert is het niet mogelijk om de cijfers van afzonderlijke gemeenten te verwerken in de Jaarbrief.

Instroom in de bijstand

De instroom in de bijstand in 2024 is ten opzichte van 2023 gestegen met 16,7%: van 1.321 naar 1.541 nieuwe bijstandsgerechtigden. De instroom in 2024 was het hoogst in de maanden januari en mei (142) en het laagst in november (118). De gemiddelde instroom was 129 bijstandsgerechtigden per maand. In 2022 bedroeg de gemiddelde maandelijkse instroom 96 cliënten; in 2023 was deze gemiddeld 118 cliënten per maand. We zien dus een duidelijke stijging.

We hebben de instroom bekeken op kenmerken van de mensen en op de redenen van instroom, maar vinden daarin geen sluitende verklaring. De instroom over de verschillende leeftijdscategorieën vertoont geen grote fluctuaties. Wel zien we in Nijmegen het aandeel jongeren tot 27 jaar dat nieuw in de bijstand komt toegenomen van 34% naar 38%. Landelijk is over 2024 bekend dat het aandeel jongeren in de bijstand relatief gezien met 7% is toegenomen ten opzichte van 2023, ruim drieduizend jongeren.

Ook onder mensen van 27 tot 45 jaar was landelijk een stijging zichtbaar vergeleken met een jaar eerder (een relatieve toename van 2%). Het aantal mensen met een bijstandsuitkering in de leeftijd van 45 jaar tot de AOW-leeftijd is landelijk gezien eind 2024 vrijwel gelijk gebleven. In Nijmegen zien we een daling (-2 procentpunt) bij de groep van 27 tot en met 39 jaar die nieuw instroomt in de bijstand.

De voornaamste reden voor een hogere instroom in het afgelopen jaar is de verhoogde taakstelling van het COA (huisvesting van statushouders; deze nam toe van 145 naar 239). Aan de Nieuwe Dukenburgseweg (NDW21) is in 2024 een groot aantal woningen opgeleverd, waarvan een deel beschikbaar is gesteld aan statushouders. Daarnaast komen relatief veel overnames van andere gemeenten, beëindiging studie en maximale WW-uitkeringen voor. Positief is dat minder instroom plaatsvindt vanwege de beëindiging van werk. Invloed uitoefenen op de instroom is niet eenvoudig. Natuurlijk toetsen we het recht op uitkering en op voorliggende voorzieningen. Waar perspectief op werk of werk gerelateerde activiteiten lijkt te zijn, melden we mensen direct aan bij WerkBedrijf.

Uitstroom uit de bijstand

In 2024 stroomden 1.344 mensen uit een uitkering; dit is een hogere uitstroom dan in 2023 (1.236) en betekent een stijging van 8,7%. De gemiddelde maandelijkse uitstroom was 122. In heel 2023 was de gemiddelde uitstroom per maand 102.

Ook de uitstroom hebben we geanalyseerd. Uitstroom naar werk en naar een eigen bedrijf maken in 2024 42% uit van de totale uitstroom uit een uitkering. Dit is een vergelijkbaar percentage als in 2023. Het blijft de primaire uitstroomredenen en daarop kunnen we zelf invloed uitoefenen. Overige belangrijke uitstroomredenen zijn verhuizing en het bereiken van de AOW-leeftijd; daarop hebben we geen invloed.

De verdeling van de uitstroom over de leeftijdsgroepen fluctueert iets. Jongeren tot 27 jaar stromen iets vaker naar werk uit dan vorig jaar; hun aandeel in die uitstroom stijgt van 24%

naar 26% en dat zien we ook terug in de toegenomen plaatsingen van jongeren door WerkBedrijf.

Duurzaamheid uitstroom

De duurzaamheid van de uitstroom naar werk hebben we op twee manieren laten zien, namelijk als het percentage mensen dat 12 maanden of 6 maanden na uitstroom uit de bijstand door werk niet opnieuw ingestroomd is in de bijstand. De duurzaamheid na 12 maanden is over 2023 iets hoger dan de jaren ervoor: 90% in 2023 versus 88% in 2022. Naar geslacht, leeftijd of uitkeringsduur zijn geen grote verschillen in duurzaamheid van de uitstroom naar werk te zien.

Ontwikkelingen uitkeringen en arbeidsmarkt

Uitkeringen

Zoals vermeld steeg het afgelopen jaar het aantal bijstandsuitkeringen in Nijmegen. Ook het aantal WW-uitkeringen in Nijmegen is het afgelopen jaar gestegen: met 3%. Landelijk neemt het aantal WW-uitkeringen toe met 19%. Ondanks de stijging ligt dit aantal nog altijd op een zeer laag niveau in verhouding tot de beroepsbevolking.

De netto-arbeidsparticipatie, het deel van de bevolking van 15 tot 75 jaar dat betaald werk heeft, was in 2024 met 73,2 procent vrijwel gelijk aan een jaar eerder. De netto-arbeidsparticipatie ligt op het hoogste niveau sinds de start van de reeks in 2003.

Arbeidsmarkt en economische groei

Omdat de arbeidsmarkt krap blijft, zijn de kansen op werk voor veel werkzoekenden gunstig. De banengroei stabiliseerde in 2024 en zal dat ook in 2025 doen: het aantal ontstane vacatures groeit naar verwachting licht. In sectoren als zorg & welzijn en specialistische zakelijke diensten stijgt het aantal banen snel. De banengroei in veel sectoren wordt belemmerd door de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt. Er zijn inmiddels al twee en een half jaar meer vacatures dan werklozen; dat is een unieke situatie. De spanning op de arbeidsmarkt is weliswaar iets afgenomen, maar er is nog steeds krapte. Veel werkgevers kampen met personeelstekorten, wat leidt tot een lagere productie en hogere werkdruk. Personeelstekorten zijn niet alleen lastig voor werkgevers; ook de maatschappij heeft daar last van. Zo beperken veel winkels en restaurants hun openingstijden en vallen in het openbaar vervoer treinen en bussen uit.

Basisvoorzieningen als de gezondheidszorg, veiligheid en onderwijs staan eveneens onder druk. Deze aanhoudende krapte vraagt om creatieve oplossingen om personeel te werven en behouden.

De groei van de economie komt in 2024 uit op 0,9% en 1,5% in 2025 en 2026. De groei wordt vooral veroorzaakt door binnenlandse vraag. De bestedingen van burgers nemen vooral in de tweede helft van dit jaar toe, met dank aan hogere huishoudinkomens. Wel zijn er bedreigingen voor onze economische groei, met name de grote internationale geopolitieke onzekerheid. Nederland blijft als handelsland gevoelig voor ontwikkelingen in het buitenland.

Project Doe je mee

In de afgelopen drie jaar zijn ruim 3.400 mensen aangemeld bij Doe je mee. In dit project zijn we in gesprek gegaan met bijstandsgerechtigden om te verkennen op welke manier ze kunnen participeren, bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk. Met bijna 3.000 van hen zijn de gesprekken afgerond en is een eindadvies opgesteld. De conclusies van die eindadviezen zijn:

- De groep die naar WerkBedrijf doorgeleid kan worden voor begeleiding naar werk is stabiel gebleven op 6%.
- De groep die kan participeren met ondersteuning van een participatiecoach (door bijvoorbeeld vrijwilligerswerk te doen) is iets afgenomen van 14% naar 13%. Al met al blijkt dus bijna één vijfde deel van de aangemelde bijstandsgerechtigden potentie heeft op het vlak van werk of participatie anderszins.
- 41% van de mensen kan nog geen stappen richting participatie of werk zetten vanwege een zorgtraject (35%) of vanwege het feit dat eerst nog zorg georganiseerd moet worden (5%).
- In 10% van de gevallen is sprake van kortdurende problematiek (schulden, taalniveau, psychische/fysieke klachten, thuissituatie). Zij worden gevolgd door team Inkomensbeheer.
- Een deel (20%) is terug gemeld naar de gemeente omdat zij reeds (parttime en maximaal) werken, studeren, een eigen bedrijf starten/zijn gestart of omdat participatie niet haalbaar is.
- Ten slotte is er een groep die afziet van deelname aan Doe je mee (11%). Zij worden uitgenodigd door de klantmanagers van team Inkomensbeheer om te bekijken wat daarvan de reden is.

De richting van de adviezen vanuit Doe je mee is tijdens de projectduur nauwelijks gewijzigd. Vanwege financiële ruimte binnen het projectbudget is het project voortgezet tot februari 2025. Met de middelen die daarna nog resteerden, konden we vier participatiecoaches die verbonden waren aan Doe je mee een tijdelijk dienstverband tot eind 2025 aanbieden. Dat geeft ons de mogelijkheid om de werkwijze van Doe je mee te integreren bij de teams van Inkomen. We onderzoeken in 2025 de mogelijkheid om de participatiecoaches voor langere tijd aan ons te binden.

Resultaten WerkBedrijf

We kunnen in deze jaarbrief slechts beperkte informatie geven over de resultaten van WerkBedrijf voor Nijmegen in 2024. Op het moment van opstellen van deze jaarbrief beschikten we namelijk nog niet over de jaarrekening en het jaarverslag van de MGR over 2024. Deze worden begin april 2025 aan de colleges en raden in de regio aangeboden. In de jaarrekening wordt uitgebreid ingegaan op de inhoudelijke en financiële resultaten van WerkBedrijf over 2024. Zoals gebruikelijk kunnen de gemeenteraden een zienswijze uitbrengen over de jaarrekening van de MGR. Zo komen de resultaten van WerkBedrijf over het afgelopen jaar op een ander moment alsnog aan bod.

De eerste indruk van de resultaten voor de gemeente Nijmegen is dat deze op vrijwel alle indicatoren met betrekking tot plaatsingen en uitstroom sterk verbeterd zijn ten opzichte van 2023. We kunnen nog geen vergelijking maken met de doelstellingen zoals opgenomen

in de begroting voor 2024, aangezien doelstellingen regionaal worden afgesproken en we nog niet over regionale cijfers beschikken van het afgelopen jaar.

De volledige uitstroom uit de bijstand, de plaatsingen op werk van < 28 uur en van > 28 uur zijn toegenomen. Ook de plaatsingen op werk van prioritaire groepen (mensen met arbeidsbeperking, ouderen > 55 jaar en jongeren tot 27 jaar) namen toe (hierin zitten overigens dubbelingen met de parttime en fulltime plaatsingen op werk). Plaatsingen van statushouders en plaatsingen met behoud van uitkering (bijv. ontwikkelbanen) zijn lager dan vorig jaar. Een verdere duiding van de resultaten en bevindingen verwachten we komende periode in de Jaarrekening 2024 van WerkBedrijf.

Informatievoorziening aan de raad

In afstemming met fractiespecialisten Werk en Inkomen hebben we in het eerste kwartaal van 2024 afgesproken dat de halfjaarbrieven Werk en Inkomen compacter worden dan de jaarbrief. De afgelopen jaren zien we nauwelijks afwijkingen in cijfers en duiding in de halfjaarbrieven ten opzichte van de jaarbrief. Bovendien volgen de halfjaarbrieven en de jaarbrief elkaar snel op in tijd. Daarom stelt het college voor om met ingang van 2025 één keer per jaar de ontwikkelingen op de domeinen Werk en Inkomen te delen in de jaarbrief. Daarmee laten we de halfjaarbrieven vervallen.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester

Bijlagen

1. Jaarbrief Werk en Inkomen 2024;
2. Infographic Kerncijfers Bijstand 2024;
- 3a. Regionale Maandcijfers Arbeidsmarkt Rijk van Nijmegen dec. 2024 (UWV);
- 3b. Regionale arbeidsmarktprognose 2024-2025 Rijk van Nijmegen (UWV).